

КИЛИФАРСКИ МОНАСТИРЪ „Успение на Пресветая Богородица“.

Отъ кого и кога е основанъ.

Днешниятъ Килифарски манастиръ се намира на 4 километра далечъ отъ селото, нагоре по рѣката Бѣлица, и лежи на дѣсния ѝ брѣгъ върху широко и открито мѣсто. Когато рѣчната вода придодде, достига почти до основитѣ на манастирскитѣ сгради.

Стариятъ манастиръ не е билъ на сжщото мѣсто, а 2 км. по-горе, въ високия източенъ гребень. Причинитѣ да се построи манастира на урва била сжщата, каквито били, както видѣхме, и причинитѣ за близкитѣ манастири Кжпировски и Плаковски. Подъ покровителството на стари стражарници въ проломитѣ сж се родили свети обители. Килифарскиятъ манастиръ е изпълнявалъ първоначално защитна и църковнопросвѣтна служба въ пролома на рѣка Бѣлица, която държи пѣтя отъ и за Хаинския проходъ.

Основателъ и пръвъ игуменъ на новия манастиръ е св. Теодосий¹⁾.

Родното мѣсто на Теодосия точно не се знае, защото божиятъ угодникъ строго крилъ както свѣтското си име, така и родителитѣ си, мѣстото и годината на рождането си. Такъвъ е билъ тогава закона за монаситѣ. Неговиятъ житиеписецъ и съученикъ Цариградскиятъ патриархъ *Калистъ* посочва, че когато младежтъ билъ на двадесетъ годишна възраст постъпилъ въ манастира „Св. Никола“, при село Бойница, на рѣка Витболъ (Видинско). Въ житието се именува Арчаръ манастиръ: „Манастиръ тамо нарочитъ обрѣсть Арчаръ именуеми“²⁾. Отъ бележитѣ въ житието ~~ра~~ разбира, че Теодосий е роденъ къмъ 1300 год. въ нѣкое село около Видинъ.

Споредъ житието, Теодосий въ детинството си проявявалъ замисленостъ и мечтателностъ. Игументъ *Иовъ* билъ развитъ и начетенъ свещеникъ. Взелъ го като свой послушникъ и ученикъ. Първитѣ уроци, които му преподалъ, били за първородния грѣхъ на Адама и Ева и срѣдствата за спасението на душата. За показана ревностъ послушниктъ билъ подстриганъ монахъ съ име *Теодосий* въ манастира

¹⁾ Нарекли го сетнешнитѣ писатели *Търновски* поради това, че светецтъ се подвизавалъ и прочулъ на събора въ Търново.

²⁾ Отецъ Паисий поменува въ книгата си подъ влиянието на рускитѣ историци, че Теодосий билъ роденъ въ Търново. Ако бѣ така, Теодосий не би отишелъ при Видинъ да постъпва въ манастиръ Арчаръ „Св. Никола“, когато просвѣтени обители имало въ столицата. Рускитѣ писатели смѣсватъ монаха Теодосия съ патриархъ Теодосий въ Търново.